

Reactie op het wetsvoorstel Tijdelijke wet uitbreiding CTB Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond

Veiligheidsregio
Rotterdam-Rijnmond

Bijgaand ontvangt u de reactie van de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond op het verzoek spoedconsultatie Wijziging van de Wet publieke gezondheid in verband met uitbreiding van de tijdelijke regels over de inzet van coronatoegangsbewijzen ten aanzien van personen die arbeid verrichten en bezoekers (Tijdelijke wet uitbreiding coronatoegangsbewijzen).

Gemeentelijke rol bij toezicht

Het toezicht en de handhaving op de naleving van regels omtrent de inzet van coronatoegangsbewijzen door werkgevers richting hun werknemers wordt bij de publieke locaties belegd bij de gemeentelijke toezichthouders. De gemeente controleert of een ondernemer zijn inrichting niet voor het publiek opent zonder controle op de CTB. Of in de relatie tussen een werkgever en werknemer CTB wordt toegepast in publieke locaties (als horeca, evenementen etc.) is geen gemeentelijke taak maar een rol voor de landelijke arbeidsinspecties. Gemeentelijke toezichthouders hebben daarnaast geen bevoegdheid om werknemers te vragen om een QR code waardoor de vraag rijst hoe gemeentelijke toezichthouders hierop controle kunnen uitoefenen. Complicerende factor is voorts dat toezicht plaatsvindt tijdens openingsuren en werknemers reeds daarvoor hun arbeidsplaats zullen betreden.

Voorts is onduidelijk over welke toezichthoudende bevoegdheden de toezichthouder beschikt om te kunnen controleren of een werkgever CTB controle toepast op de werknemer? Mag de QR code worden gevraagd?

QR code toezichthouders

In het verlengde hiervan is onduidelijk wat het regime is voor toezichthouders of overheidsmedewerkers die beroepsmatig, vanwege de veiligheid/noodgevallen of toezichthoudende rol, aanwezig dienen te zijn op een locatie met een CTB plicht. Dienen toezichthouders, politie, brandweer, EHBO medewerkers, zorgmedewerkers ook in het bezit zijn van een QR code? Het wetsvoorstel laat dit in het midden. Op dit punt is een verduidelijking gewenst.

Denk bijvoorbeeld aan evenementen waarbij toezichthouders en brandweer veelal aanwezig zullen zijn. Of in het kader van toezicht en handhaving het betreden van de horeca.

Handhavingscapaciteit beperkt

Het is bekend dat de handhavingscapaciteit bij gemeenten beperkt is. Het is dan ook zaak, dat werkgevers primair hun verantwoordelijkheid nemen. Er zal dan ook moeten worden ingezet op draagvlak bij en faciliteren van werkgevers. Met toezicht- en handhaving ga je naleving van deze regels niet voor elkaar boksen. Wij vragen dan ook aandacht voor de ondersteuning van werkgevers bij de CTB-plicht.

Afstemming en inzet ISWZ

Ten aanzien van toezicht en handhaving op de werkvloer (voor zover het geen voor publiek toegankelijke plaatsen betreft) is niet de burgemeester maar de minister (lees inspectie SZW) bevoegd gezag. Dat betekent, dat de burgemeester bevoegd is ten aanzien van bijvoorbeeld de horeca, maar de meeste bedrijven onder de bevoegdheid van de Minister (Inspectie SZW) vallen. We vragen uitdrukkelijk aandacht voor voldoende toezicht- en handhavingscapaciteit bij de landelijke inspecties, die hierop toezien. Meldingen van ongewenste situaties zullen naar verwachting bij de gemeente binnen komen. De gemeente wil deze snel en adequaat kunnen doorgeleiden. Ook is het van belang, dat de gemeenten worden geïnformeerd over handhavingsacties en opvolging van meldingen. Het risico van willekeur en rechtsongelijkheid door de verschillende bevoegde gezagen moet worden voorkomen. Anders komt draagvlak in gevaar.

Toegang voor geteste medewerkers

Voorts leiden wij uit de Memorie van Toelichting af, dat bij CTB-plicht op de werkvloer het zogeheten 'G3-beleid' wordt gehanteerd. Dat betekent, dat een negatief geteste werknemer toegang tot de werkplek kan krijgen. Graag expliciteren, dat dit het geval is. Dit G3 beleid heeft tot gevolg dat ook de testcapaciteit voldoende en flexibel (openingstijden) moet zijn. Is deze gegarandeerd en voldoende flexibel? Ook dat de testen kosteloos zijn en blijven?

Mocht alleen toegang worden verleend aan gevaccineerden en genezen werknemers dan heeft dit grote gevolgen voor ongevaccineerde werknemers. Dit kan leiden tot arbeidsconflicten, verlies aan inkomen en (gevoelens van) sociale uitsluiting.

Overheid als werkgever

In hoeverre komt het Rijk met kaders voor het invoeren van de CTB-plicht voor medewerkers van de overheid? De wet voorziet nu in een mogelijkheid, dat er keuzevrijheid bestaat voor de werkgever om met CTB te werken.

Financiële middelen

Deze nieuwe wetgeving brengt nieuwe gemeentelijke inzet met zich mee. In hoeverre worden hiervoor de benodigde middelen beschikbaar gesteld? Kortom wij vragen aandacht voor de financiële compensatie van deze nieuwe taken.

Arbeidsplaats

Het begrip arbeidsplaats laat in het midden of de CTB plicht ook geldt bij werkzaamheden die individueel worden verricht (bijvoorbeeld in een vervoermiddel) of die in de open lucht worden verricht (werkzaamheden op straat).

Samenloop van regimes

De CTB kan door een beheerder van een locatie verplicht worden gesteld maar ook door een werkgever wordt ingevoerd. Dit gaat voor onduidelijkheden en conflicten zorgen. De werkgever is niet altijd degene die toegang geeft tot een locatie. Denk bijvoorbeeld aan een bedrijfsverzamelgebouw. Helder moet zijn wie de bevoegdheid tot invoering van de CTB kan stellen. De beheerder van een locatie of de werkgever van een onderneming/organisatie die een etage in het gebouw huurt.

AVG en privacy

Een werkgever dient elke dag de CTB te controleren bij de toegang. Hoe wordt voorkomen dat ondernemers in het kader van kostenbesparingen gegevens van medewerkers niet (verplicht) gaan vastleggen in een systeem? Nu al vragen ondernemers of zij gegevens van hun klanten betreffende de vaccinatie mogen vastleggen in verband met kostenbesparingen op controles. Welke waarborgen bevat het wetsvoorstel om deze gegevensverwerking te voorkomen?

Differentiatie

Door de mogelijkheid om bij ministeriële regeling te differentiëren in categorieën van werkgevers of werknemers, de arbeidsplaats of de aard van werkzaamheden, ook binnen regio's kunnen bedrijven met meerdere vestigingen door het hele land te maken krijgen met verschillende regels. Dit kan leiden tot een uitstroom van medewerkers. Ook voor draagvlak en uitlegbaarheid lijkt eenduidigheid die landelijk is aangewezen van belang.

Uitzonderingen

Voor personen die vanwege een beperking of een ziekte geen test kunnen ondergaan of als gevolg daarvan ernstig ontregeld raken (artikel 58ra, huidige negende lid, Wpg) of die niet in aanmerking komen voor een vaccinatie (zoals kinderen tot en met 12 jaar) zullen uitzonderingen gelden. Waar worden deze uitzonderingen vastgelegd?

Beperkt beïnvloeding draagvlak

De toepassing van CTB moet vooral maatwerk zijn, waardoor er zowel geografisch als tussen doelgroepen grote verschillen kunnen optreden. Dit maakt de uitlegbaarheid buitengewoon lastig, terwijl we weten dat de regelreflex dan vaak is dat we meer en beter moeten communiceren. Tegelijkertijd is de ervaring dat er enorme beperkingen zijn aan dat communiceren. Dit leidt er toe dat de acceptatie extra onder druk staat of komt te staan. Ondanks forse (communicatieve) inspanningen is het draagvlak slechts beperkt te beïnvloeden.

Risico's openbare orde en veiligheid

Kijkend en luisterend naar de reacties in de media, valt een soort van berusting op. Er zijn weliswaar aangekondigde acties en oproepen om de maatregelen niet na te leven, maar dit eerste weekend is overall buitengewoon rustig verlopen, een enkele uitzondering (bijv. Breda) daargelaten. De vraag doet zich voor of deze berusting overeind blijft, als over drie weken een verlenging en/of een verdere aanscherping moet worden aangekondigd. Eenzelfde vraag geldt wanneer de boodschap wordt c.q. moet worden dat we elk jaar een dergelijke golf kunnen verwachten en alles loslaten – en dus grotendeels terug naar een situatie vóór corona – niet meer kan en een blijvende cultuurverandering noodzakelijk wordt geacht.

De discussie over het recht op zelfbeschikking wordt gevoelsmatig ook steeds sterker: de spanningen tussen mensen die bedreigd worden in hun bestaan door de coronamaatregelen en de mensen die heel principieel tegen vaccinatie (en aanverwante maatregelen) zijn, neemt toe naarmate de maatregelen vaker (moeten) worden ingezet en/of langer duren. Dit geeft een groeiende voedingsbodem voor demonstraties en rellen, zoals eerder eind januari dit jaar.

Op dit moment zijn de testen nog steeds kosteloos, waardoor het voor een deel van de bevolking nog niet echt pijn doet om hiermee de vaccinatie te omzeilen. Wanneer op enig tijdstip de testen niet meer gratis zijn, wordt dit voor een deel van de bevolking een toenemend probleem, zeker wanneer de frequentie van het testen door invoering van de CTB behoorlijk omhoog gaat. Dit gaat de tegenstellingen tussen voor- en tegenstanders scherper en heftiger maken, waardoor de polarisatie tussen bevolkingsgroepen – the have's & not have's – steeds verder toeneemt. Daarmee verdwijnt het gezamenlijk belang nog verder uit beeld.

Deze ontwikkelingen vragen in toenemende mate inspanningen van de operationele diensten en de gemeenten, zowel voor toezicht & handhaving op de correcte uitvoering van de maatregelen als voor de (voorbereidingen op en de begeleiding van) demonstraties. Demonstreren is ook een groot goed en belangrijk recht in de democratie, maar we hebben inmiddels gezien hoe snel een demonstratie kan escaleren. Van de politie wordt verwacht dat zij escalatie voorkomen dan wel de openbare orde weer herstellen. Dit is echter niet alleen een opdracht aan de politie: het voorbereiden is en wordt steeds meer een multidisciplinaire opgave. Een opgave aan diensten die toch al aan alle kanten onder druk staan, onder meer door onderbezetting.

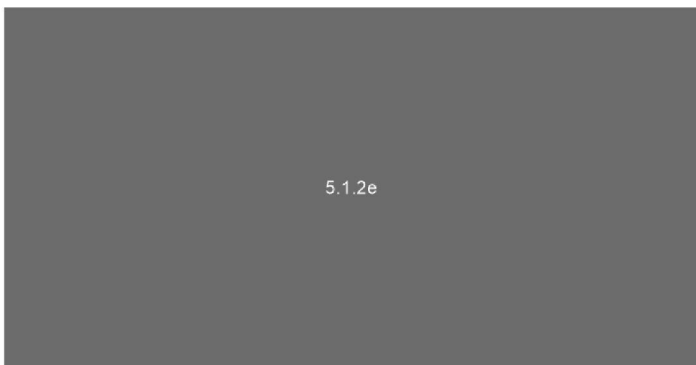
Rol van de overheid als wetgever vs die van werkgever

Dit wetsvoorstel laat nog veel vragen open voor de rol van de overheid als wetgever versus die van de overheid als werkgever. De eerste betreft de nu gegeven sectoren waarbij CTB-verplichting is aangegeven en waarbij de instantie zelf primair verantwoordelijk is voor de CTB-controle.

De tweede betreft een veelheid van deelwerkgevers (gemeenten, provincies, het Rijk, maar ook veiligheidsregio's en anderen waarbij vervolgens aan de werkgever wordt overgelaten welk regime geldt onder strikte voorwaarden. Hier lijkt het voor de hand te liggen om meer duidelijkheid te geven wat voor overheden gaat gelden, want als iedere deelwerkgever hierin zelf weer het wiel moet uitvinden krijg je veel ongelijkheid dat voor de maatschappelijke draagkracht geen goed doet.

Ten tweede zou ik willen onderstrepen dat met name de hulpdiensten gerelateerd aan veiligheid en volksgezondheid helderheid krijgen of zij CTB-plichtig worden bij de uitoefening van hun werk. Nu wordt dit overgelaten aan de werkgever om hierin te voorzien (keuzevrijheid binnen de strikte voorwaarden). Niet wenselijk is dat hier verschil ontstaat in het land tussen de verschillende veiligheidsregio's bijv.

Rotterdam, 14 november 2021

5.1.2e